

Nr 83.

Av herr **von Friesen**, *angående revision av medicinalstyrelsens formulär till läkarintyg avseende styrkande jämlikt 3 kap. 2 § 4 mom. giftermålsbalken av frihet från sinnesslöhet.*

I 3 kap. 2 § 4 mom. giftermålsbalken stadgas bl. a., att om det finnes anledning antaga att trolovad är sinnesslö, han skall för att lysning skall kunna erhållas antingen med läkarintyg styrka, att sinnesslöhet icke kan hos honom påvisas, eller ock visa, att han äger Konungens tillstånd att utan hinder av sinnesslöheten ingå äktenskap.

Med *sinnesslöhet* som äktenskapshinder avses enligt lagberedningens motiv till 2 kap. 5 § GB "sådana grader av utvecklingshämning, vilka ligga under en utvecklingsnivå, som motsvarar den normalt vid straffmyndighetsåldern, 15 år, föreliggande". Dit höra enligt motiven idioti och högre grader av imbecillitet men däremot inte sådana lägre grader av imbecillitet, vilka stå på gränsen till den svaga begåvningen utan abnorm karaktär. De fall, då sinnesslöheten inte är förbunden med civilrättslig inkapacitet, äro enligt lagberedningens mening ytterligt sällsynta, och "vissa svenska psykiatrer torde till och med vara av den åsikt att den sinnesslöe städse är civilrättsligt inkapabel".

Sinnesslöhet har sålunda, i likhet med sinnessjukdom, trots hänvisningen till 15-årsåldern, en tämligen begränsad innebörd vid tillämpning av giftermålsbalken. Debilitet utgör ej äktenskapshinder. Den omständigheten, att det ifrågasvarande äktenskapshindret numera är dispensabelt, kan inte medföra att begreppet sinnesslöhet erhåller en vidare innebörd än som ursprungligen förutsattes.

Formulär till läkarintyg avseende frihet från sinnesslöhet har utfärdats av medicinalstyrelsen genom en kungörelse den 29 december 1915 (nr 601), ändrad genom kungörelse den 21 mars 1941 (nr 210). I anvisningar för undersökningen, meddelade i sistnämnda kungörelse, uttalas bl. a., att om möjligt standardiserad intelligensundersökning enligt Terman eller därmed jämförlig metod skall utföras. I själva intyget skall läkaren förklara, att han anser att hos den undersökte icke kunnat påvisas sinnesslöhet i sådan grad, att den motsvarar en psykisk utveckling, som ligger under den normalt vid femton års ålder vanliga. I en not anges, att härmed menas den allmänna psykiska utvecklingsgraden och mognaden hos en normal femtonåring, ej det teoretiska begreppet 15 "intelligensår", vilket enligt Termans metod motsvarar en intelligenskvot av 94.

Redan vid den tidpunkt då formuläret tillkom synes avfattningen ha varit föråldrad. Att röra sig med begreppet en femtonåringens intelligens vid sidan om de vid den tiden vedertagna intelligensåldrarna synes till en början i hög grad olämpligt; men härtill kommer att formuläret torde vara för intyggivarna helt

oförståeligt. Efter 1945 års lagstiftning om sinnesslöhetens betydelse inom strafflagstiftningen och de uttalanden riksdagen då gjorde om detta begrepp framstår formuläret som än mera föråldrat och vilseledande.

På grund av vad sålunda anförts får jag hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Konungen ville anhålla om vidtagande av åtgärder för en revision av medicinalstyrelsens formulär till läkarintyg avseende styrkande jämlikt 3 kap. 2 § 4 mom. giftermålsbalken av frihet från sinnesslöhet.

Stockholm den 17 januari 1947.

Bertil von Friesen.
